

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора університету
Іван ПАРУБЧАК
« » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з
ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА для здобуття
освітнього ступеня **Магістр** за спеціальністю
G17 Архітектура та містобудування
(ОПП «Архітектура та містобудування»)

Програму розглянуто на засіданні
Приймальної комісії ЛНУВМБ
імені С.З.Гжицького
(протокол №6 від 09.04.2025 р.)

Львів 2025

ПЕРЕДМОВА

До вступних випробувань на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності G17 «Архітектура та містобудування» допускаються вступники, які мають ступінь вищої освіти спеціаліст/магістр.

Історія мистецтв є невіддільною складовою архітектурної освіти, адже архітектура — це синтез простору, форми, функції та художнього образу. Її розвиток тісно пов'язаний із загальними процесами еволюції мистецтва, філософії, суспільства і техніки. Розуміння витоків архітектурної творчості, знання стилів, напрямів, шкіл, а також культурно-історичного контексту їхнього виникнення формує у здобувачів здатність до критичного мислення, обґрунтованих рішень і професійного аналізу.

Програма вступного іспиту з історії мистецтв орієнтована на перевірку фундаментальних знань абітурієнтів про розвиток візуальних мистецтв (зокрема архітектури, образотворчого мистецтва, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва) від давніх цивілізацій до сучасності. Особливу увагу приділено вивченню архітектурних стилів, художніх течій, провідних митців та архітекторів різних епох, а також зв'язку між художніми явищами і соціокультурними трансформаціями.

Знання з історії мистецтв є основою для формування власної світоглядної і професійної позиції архітектора. Саме тому цей екзамен покликаний виявити рівень естетичної, культурної та фахової підготовки вступника, його обізнаність у художньо-архітектурному контексті та готовність до подальшого навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗДІЛ

1. 1. Поняття і сутність мистецтва

1.1.1. Поняття мистецтва.

1.1.2. Функції мистецтва: пізнавальна, виховна, соціальна, сугестивна, компенсаційна, комунікативна, передбачення, трансляція культурного досвіду.

1.2. Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва

1.2.1. Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «гармонія» і «міра», «прекрасне» та «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне» і «комічне», «естетичне».

1.2.2. Естетичні поняття, що характеризують сутність творчої діяльності: «мімезис», «художній образ», «художня форма», «художній зміст», «художня ідея», «ідеалізація», «типізація», «індивідуалізація».

1.2.3. Поняття історичної типології мистецтва: художній процес, традиція та новаторство в мистецтві, художня спадкоємність, художній канон, художній напрям, художня течія, художній стиль.

1.2.4. Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: монументальний і станковий живопис, портрет, пейзаж, натюрморт, історична тематика, жанровий живопис, батальний жанр, анімалістика, ведута, марина, релігійний живопис. Основні музичні жанри: опера, балет, мюзикл, кантата, ораторія, хор, романс, сюїта, соната, симфонія. Основні жанри театру і кіно:

драма, комедія, трагедія, мелодрама, документальне кіно, художнє кіно, фантастика.

1.2.5. Основні арт-практики: декоративно-ужиткове мистецтво, садово-паркове мистецтво, дизайн, естетика побуту, фольклор, перформанс, хепенінг, інсталяція, відеоарт, цифрове мистецтво.

1.3. Історичні типи світогляду як засади розуміння світу, ставлення до дійсності, способів діяльності та мистецтва

1.3.1. Міфологічний тип свідомості та специфіка міфологічного світогляду (міф як основний елемент світогляду; некритичний спосіб світовідчуття та світорозуміння; візуально-образне сприйняття світу та колективної співтворчості; антропоморфність та анімістичність буття в міфологічному світорозумінні).

1.3.2. Специфіка релігійного світогляду (релігія як головний елемент світогляду; поділ на духовний і тілесний, земний і небесний світи у світорозумінні; теоцентризм та детермінізм як принципи пояснення світу; елементи антропоморфізму, образність та символізм у сприйнятті та відображенні світу).

1.3.3. Специфіка філософського світогляду (філософія як головний елемент філософського світогляду; узагальнення досвіду, знання, волевиявлення людини для пізнання сутності буття та людини; критичне осмислення та раціонально-теоретичне обґрунтування основ усіх видів діяльності людини; екзистенційні, метафізичні, пізнавальні та сенсобуттєві запити у сприйнятті і відображенні світу).

1.3.4. Специфіка наукового світогляду (експериментальне та теоретичне знання про світ та людину як головний елемент наукового світогляду; об'єктивність, істинність, системність, ефективність знання у змінах дійсності; взаємообумовленість явищ та єдність світу; еволюційний розвиток).

1.4. Історичні типи культури як система культурного досвіду

1.4.1. Специфіка міфологічного типу культури (міфологія як найраніша форма світосприйняття світу та людини; цілісність та системність культурного досвіду, синкретизмі мислення та діяльності; персоніфікація та метафоричне співставлення природних та культурних об'єктів; традиційність культурних практик; емоційно-чуттєве сприйняття світу, що породжує первісне мистецтво).

1.4.2. Специфіка античності як типу культури (світський характер міфології та релігії; ідеї демократії, республіканізму та громадянства; космологізм, законовідповідність, антропоцентризм як принципи світосприйняття; антидогматизм та плюралізм грецької традиції; агональний (змагальний) характер культурних практик; антропоморфність художньої культури античності).

1.4.3. Специфіка європейського середньовіччя як типу культури (християнство як основний системоутворюючий елемент культури; ідея універсуму, теоцентризм, християнський антропоцентризм, есхатологізм як принципи європейської середньовічної культури; договірний васально-сеньйоріальний характер соціальних відносин; увага до особистості, моральна відповідальність за вчинки, милосердя та страх, цензурування, аскетизм; емоційна напруженість світовідчуття та символізм, алегоричність і канонічність мистецтва в середньовіччі).

1.4.4. Специфіка новочасової європейської культури як західного типу культури. («наукова картина світу» як адекватне моделювання світу, в якому

існує людина; раціоналізм, порядок, прогресивізм як засадничі ідеї західного типу культури; пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм як світоглядні принципи; ідеал особистості та розвиток портретного жанру у часи Відродження; синтез мистецтв в інтеграції чуттєвого сприйняття світу).

1.4.5. Специфіка культури ХХ-ХХІ ст. (прогрес наукового знання та розвиток технологій; культ винаходу, оригінальності і новаторства в різних культурних практиках; плюралізація ідей, багатомірність та плюралізм культурних практик; полікультурність як принцип співіснування та взаємодії різних культурних груп в межах одного суспільства; глобалізація та глокалізація як процеси культурного розвитку суспільств; демократизація культури і свобода художнього вираження; вплив технологій та віртуальної реальності на культуру і мистецтво). Масова культура. Контркультура. Субкультури. Постмодерн, постпостмодерн, метамодерн та їх принципи.

1.5. Історична диференціація видів мистецтва

1.5.1. Диференціація видів мистецтв в античній культурі (Корисне-прекрасне: архітектура та музика. Соціальний контекст: народна творчість; мусичні мистецтва: танець, музика, поезія; світоглядні мистецтва: філософія, геометрія. Форма і фарби: скульптура і живопис; ритм: танцювальне мистецтво; гармонія і ритм: музика; ритм, метр і наспівування: поезія. «Вільні мистецтва»: живопис, скульптура, танець, міміка; «механічні мистецтва» виробництва: архітектура, медицина, політика, військова справа; «симетрія розумного порядку»: музика, риторика, виховання).

1.5.2. Диференціація видів мистецтва за часи середньовіччя («Духовні мистецтва»: архітектура, музика та «чуттєві мистецтва»: скульптура, живопис. «Видовищні мистецтва»: театр; «вільні мистецтва»: слово, музика, архітектура та «механічні мистецтва»: драма, літургія, містерія).

1.5.3. Диференціація видів мистецтва часів Відродження (Домінанта трьох видів мистецтва: архітектури, скульптури й живопису).

1.5.4. Диференціація видів мистецтва в культурі Нового часу («Витончені мистецтва»: музика, поезія, скульптура, живопис, танець; «прикладні мистецтва»: архітектура, красномовство. «Словесне мистецтво»: красномовність і поезія, «зображальне мистецтво»: скульптура, архітектура, живопис; «мистецтво гри почуттів»: музика).

1.5.5. Диференціація видів мистецтва в культурі ХІХ-ХХ ст. (Синтез мистецтв: поезії, музики, живопису. Архітектура як найвища символічна форма, скульптура як класична форма, живопис як перехід від класичної до романтичної форми, музика як романтична форма, поезія як релігійне коло романтичного мистецтва. Ідеальна форма мистецтва: лірика, епос, драма та реальна форма мистецтва: музика, живопис, архітектура, барельєф, скульптура. «Просторові мистецтва»: архітектура, скульптура, живопис; «часові мистецтва»: музика, танець, поезія; «відтворювальні мистецтва»: скульптура, живопис, танець, поезія; «призначені відтворювати мистецтва»: архітектура, музика. Абстрактне мистецтво та мистецтво, що відтворює дійсність. Пластичні мистецтва: архітектура, скульптура, живопис; ритмові мистецтва: музика, танець, поезія; на межі між ними – кінематограф).

1.6. Релігійне сакральне мистецтво

1.6.1. Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика.

1.6.2. Іконографія Пресвятої Трійці, Ісуса Христа і Богородиці: типологія.

РОЗДІЛ 2. ДОІСТОРИЧНЕ МИСТЕЦТВО

2.1. Характерні риси мистецтва нерухомих пам'яток доби палеоліту-мезоліту.

2.1.1 Печери Ласко та Альтаміра.

2.1.2 Житла з кісток мамонта, досліджені на території України.

2.1.3. Функції і зміст настінних малюнків у печерах доби палеоліту Європи.

2.1.4. Пам'ятки наскельного мистецтва узбережжя Середземного моря Іспанії (Куевас-де-ла-Аранья поблизу Бікорпа, Ель-Когул).

2.1.5. Зміни в сюжетах наскельних зображень доби мезоліту порівняно з пізнім палеолітом.

2.2. Рухомі пам'ятки мистецтва доби палеоліту-мезоліту: зміст та символіка, особливості інтерпретації

2.2.1 Артефакти Мізинської стоянки, Венера з Холє-Фельс, Віллендорфська Венера.

2.2.2. Натільні прикраси з каменю, кістки та мушель.

2.2.3. "Музичні інструменти" Мізинської стоянки.

2.2.4 Зміни в рухомих пам'ятках мистецтва доби мезоліту порівняно з пізнім палеолітом.

2.3. Мистецтво доби неоліту-енеоліту

2.3.1 Орнаментация кераміки доби неоліту: характерні риси.

2.3.2 Орнаментация посуду культури Трипілья-Кукутені: елементи, мотиви, композиції.

2.3.3. Глиняні фігурки та моделі жител культури Трипілья-Кукутені.

2.3.4. Особливості неолітично-енеолітичного мистецтва в контексті змін у господарській діяльності та світогляді тогочасних людей.

2.3.5. Мегалітичні споруди дольмени, менгіри, кромлехи (Стоунхендж).

2.4. Мистецтво та архаїчні форми релігій (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм)

РОЗДІЛ 3. МИСТЕЦТВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

3.1. Основні центри розвитку мистецтва Давнього Світу: Месопотамія та Давній Єгипет.

3.1.1 Мистецтво Месопотамії. Вплив міфології та релігії на формування мистецтва Месопотамії.

3.1.2 Роль мистецтва в суспільстві Месопотамії: демонстрація божественної сили та протекторату, тлумачення світового порядку, легітимізація царської влади та передача законів. Ваза Варка (друга половина IV тис. до н.е.) та Стела Хаммурапі (XVIII ст. до н.е.) – як символи божественної легітимізації царського правління та суспільної ієрархії. Скульптури Ламассу (Шеду) (перша половина I тис. до н. е.) – як втілення божественного захисту та сили правителя. Ворота (Брама) богині Іштар (VI ст. до н.е.), композиційна структура та поліхромія, значення міфологічних сюжетів та особливості обрядового циклу. Зикурат Етамінакі (Вавилонська вежа)

3.2 Мистецтво Давнього Єгипту

3.2.1 Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика)

3.2.2 Визначальні риси мистецтва Давнього Єгипту (сталість традицій, консерватизм, монументальність, дотримання канону). Роль мистецтва як втілення концепцій про загробне життя та божественне походження фараона.

3.2.3 Основні форми архітектури Давнього Єгипту (поховальна архітектура – ансамбль пірамід в Гізі, храмові комплекси: храм Амона-Ра в Карнаку.)

3.2.4 Міф і канон як основа давньоєгипетського мистецтва. Палетка фараона Нармера (кінець IV тис. до н.е.) сюжети зображення та методи передачі ієрархії фігур. Мистецтво та давньоєгипетських поховальний культ. Артефакти гробниці Тутанхамона (1327 р. до н.е.). Папіруси Книги Мертвих «Папірус Ані. Зважування серця» (1250 р. до н.е.)

3.2.5 Синтез мистецтв в Давньому Єгипті (архітектура, скульптура, живопис). Давньоєгипетські містерії Ісиди. Міф про смерть та воскресіння Осіріса. Музично-театралізовані дійства, музична складова.

3.3 Античне мистецтво

3.3.1 Пам'ятки Крито-Мікенської культури. Кносський палац на острові Крит (середина II тис. до н.е.). Сюжетна характеристика фрескових розписів. Фреска «Ігри з биком», розписи тронного залу та мегарону цариці «Фреска з дельфінами».

3.3.2 Антична міфологія як основа мистецтва. «Іліада» і «Одіссея» Гомера. Міфи пов'язані з архітектурою: Міф про Дедала архітектора палацу, Мінотавра, Аріадну та Тесея. Музика в античній культурі: міфи про Орфея, Аполлона та Марсія. Покровитель всіх мистецтв Аполлон (Мусагет) з лірою в руках і його 9 муз. Піфійські ігри.

3.3.3 Значення полісу в давньогрецькій культурі. Поліс і його архітектурна структура: площа агора та Акрополь як центри суспільного життя. Ансамбль Афінівського акрополя. Ордерна система Античної Греції (доричний, іонічний, коринфський)

3.3.4 Шедеври античної пластики. Поліклет «Дорифор» (втілення античного канону). Мирон «Дискобол». Пракситель «Афродіта Кнідська». «Ніка Самофракійська», «Венера Мілоська».

3.3.5 Антична кераміка. Чорнофігурний вазопис (VII - V ст. до н.е.), Червонофігурний вазопис (530 рр. до н. е - III ст. до н.е.): сюжети та композиційні прийоми.

3.3.6 Витоки античного театру з культу бога Діоніса. Особливості архітектури театру. Музична природа давньогрецького театру (орхестра - місце, де відбуваються події, хор, танцюристи, інструментальний ансамбль, корифей - ведучий співак і диригент). Зародження та розквіт трагедії (Есхіл «Прометей закутий»; Софокл «Едіп-цар»; Евріпід «Медея») та комедії (Арістофан «Лісістрата»).

3.3.7 Запозичення етруських та грецьких мистецьких традицій у римській культурі.

3.3.8 Архітектура античного Риму. Громадська архітектура: форум Траяна, Колізей, терми Діоклетіана, тріумфальна арка Костянтина. Сакральна язичницька архітектура: Храм Вести, Пантеон. Світська базиліка Ульпія на форумі Траяна.

3.3.9 Образотворче мистецтво Античного Риму. Особливості портретного жанру в римському мистецтві: реалізм та психологізм. Фрескові розписи Помпей (вілла Містерій). Особливості фаюмського портрету.

3.3.10 Мистецтво скіфів та сарматів. Скіфський звіриний стиль: основні сюжети зображень їх значення та трактування. Золота Скіфська Пектораль, золотий гребінь з кургану Солоха. Скіфська арфа та бунчуки (скіфські навершя-бубонці)

РОЗДІЛ 4. СЕРЕДНЬОВІЧНЕ МИСТЕЦТВО

4.1 Архітектура епохи середньовіччя.

4.1.1. Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, хрестово-купольний храм. Хрестово-купольний храм Візантії (церква Осіас-Лукас в Фокиді) та базиліка (Кельнський собор).

Софія Константинопольська (532-537 рр.). як зв'язкова ланка мистецьких традицій античного Риму та Візантії: конструктивні особливості архітектури, символіка та образність собору.

4.1.2 Спільні та відмінні риси мистецтва романіки та готики. Романські та готичні скульптури та романське і готичне вікна-рози в соборі в Шартрі (Франція).

Символіка готичного собору: концепція божественного світла та земний храм як аналогія раю.

Вормський собор (Німеччина) і собор в Амьєні (Франція).

4.1.3 Спільні та відмінні риси мистецтва Візантії та Русі: Золотих воріт Константинополя та Золотих воріт Києва, хрестовокупольної архітектури храмів Візантії та Русі. Церква Календр в Константинополі, храми монастиря Осіас-Лукас в Фокиді (Греція), Панагія Халкеон в Салоніках (Греція), Десятинна церква в Києві, Кирилівська церква в Києві (XII ст.), П'ятницька церква в Чернігові (кн. XII ст.).

4.2 Середньовічна іконографія.

4.2.1 Формування ранньохристиянської іконографії на прикладі пам'яток Равенни (Ravenna). Базиліка св. Аполінарія Нуово, собор св. Віталє, мавзолей Галли Плацидії, баптистерій ортодоксів.

4.2.2 Типологія іконографічних зображень Ісуса Христа та Богородиці у візантійській традиції. Символізм та реалізм в іконографії Візантії (Вишгородська Богородиця).

4.2.3 Іконографія мозаїчного оздоблення собору св. Софії у Києві. Фресковий розпис Кирилівської церкви.

4.2.4 Книжкова мініатюра киево-руської доби. Мініатюри «Остромирового Євангелія»,

«Ізборника Святослава», «Кодексу Гертруди».

4.3 Релігійне музичне мистецтво середньовіччя.

4.3.1 Знаменний розспів. Григоріанський одноголосий наспів. Багатоголосий органум а капела. Антифонарій у латинському обряді та півчі книги візантійського обряду. Невменна нотація.

4.4 Світське музичне мистецтво та лірична поезія середньовіччя

4.4.1 Музичне мистецтво та лірична поезія трубадурів, труверів, мінезингерів. Лицарська музика (балади про короля Артура, Річарда Левине Серце, Робін Гуда). «Роман про троянду» як еталон куртуазної поезії.

4.4.2 Середньовічний епос: «Пісня про Роланда», риг Роланда як символ середньовічного лицарства. «Пісня про Нібелунгів».

4.4.3 Епічні співці-бояни. Жанр билини. «Слово о полку Ігоревім» як співана словесно-музична пам'ятка киево-руської доби.

4.5 Література середньовіччя.

4.5.1 «Сповідь» Аврелія Августина як одна з перших автобіографій у літературі та філософії.

4.5.2 Західноєвропейський лицарський епос «Трістан та Ізольда».

4.5.3 Література киево-руської доби: «Повість минулих літ», «Слово про закон і благодать» Іларіона, «Повчання дітям» Володимира Мономаха та ін.

4.5.5 «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі.

4.6 Сценічне мистецтво середньовіччя.

4.6.1 Майданні п'єси: міраклі та містерія (містерія «Страсті Господні»).

4.7 Мистецтво середньовічної рукописної книги. Книгодрукування.

4.7.1 Мистецтво середньовічної рукописної книги-оправи, мініатюри, орнаментация книжок, стилі шрифтів (латинський, готичний, ін.). Остромирове Євангеліє, Київський Псалтир 1397 р., що містить понад 300 мініатюр, сюжетно-орнаментальною заставки, художні ініціали тощо.

4.7.2 Виникнення книгодрукування у Західній Європі як поворотний момент в історії мистецтва книги (інкунабули, зокрема 1455 рік - видання Гутенбергової Біблії).

РОЗДІЛ 5. МИСТЕЦТВО ВІДРОДЖЕННЯ

5.1. Періодизація мистецтва Відродження:

Протовідродження (кінець XIII - XIV ст.); раннє Відродження (XV ст.); високе Відродження (перша половина XVI ст.);

пізнє Відродження (друга половина XVI ст.). Північне Відродження (XVI століття, паралельно з північним і італійським маньєризмом).

5.2. Архітектура та живопис Відродження

5.2.1. Особливості архітектури Відродження (культова та світська архітектура). Ордерні композиції в архітектурі: лоджії, базиліки, палаццо, ротонди як вияв відродження античних форм в архітектурі (фасадна лоджія Оспедале дельї інноченті (Шпиталь невинних) Ф.Брунеллескі, фасад палаццо Ручеллаї Л.Б. Альберті, ротонда Темп'єтто Д.Браманте, фасад базиліки А.Палладіо).

5.2.2. Загальна характеристика живопису Відродження: розвиток жанрів та технік, особливості лінійної перспективи, пропорціонування (П. Перуджіно «Вручення ключів св. Петру»). Alegорична та міфологічна тематика в творчості С. Боттічеллі («Народження Венери», «Флора»). Портретний жанр («Мона Ліза»); богословський та мистецький контекст фрески «Тайна Вечеря» Леонардо да Вінчі. Поєднання античних та християнських традицій в творчості Рафаеля Санті.

5.2.3. Розбудова Ватикану та собору Святого Петра: проект хрестово-купольного собору Браманте та Мікеланджело. Розписи Сікстинської капели Мікеланджело.

5.2.4. Концепція «Ідеального міста» в культурі Відродження; її реалізація в архітектурі України (м. Броди, Жовква, Івано-Франківськ).

5.2.5. Особливості мистецтва Північного Відродження та його відмінності від Італійського Відродження («Жебраки» П. Брейгеля-старшого, «Човен дурнів» І. Босха, «Чотири вершники Апокаліпсису» А. Дюрера).

5.3. Музика Відродження

5.3.1. Розвиток церковної хорової поліфонічної музики: меса, мотет, духовна пісня, форми - канон, фуга. Національні стилі музики: Нідерланди (Жоскен Дебре, Орландо ді Лассо), Франція (Клеман Жанекен), Німеччина (протестантський хорал), Чехія (гуситські пісні), Італія (Леонардо да Вінчі, строгий стиль П'єрлуїджі да Палестріни як знаряддя Контрреформації, К. Монтеверді).

5.3.2. Зародження української історичної пісні та думи, які мали назви «невольничі плачі», «лицарські пісні», «козацькі псалми». Музика періоду заснування Запорізької Січі – «Пісня про Байду». Найстаріші українські думи («Плач невольників», «Маруся Богуславка», «Втеча трьох братів з Азова»). Церковна музика: київська квадратна нота, Ірмолой.

5.3.2. Українські інструменти доби Відродження: лютня, торбан, кобза, бандура. Лютневі табулатури.

5.4. Сценічне мистецтво Відродження

5.4.1. Англійський театр «Глобус» як приклад елизаветинського театру доби Відродження. Особливості просторової концепції та виражальних засобів театру. Значення драматургії В. Шекспіра для розвитку світового сценічного мистецтва.

5.4.2. Особливості іспанського театру доби Відродження. Образ «Людини честі» в драматургії Лопе де Руеда, Сервантеса, Лопе де Вега, Кальдерона.

5.4.3. Основні два напрями італійського театру Відродження: «вчена комедія» (Л. Аріосто, Н. Макиавеллі) та народна італійська комедія-імпровізація «комедія дель арте» та її вплив на європейський театр ляльок (персонажі-маски) та на майбутні циркові типажі.

5.6. Література та філософія Відродження

5.6.1. Утопізм і утопічна література («Утопія» Т. Мора, «Місто Сонця» Т. Кампанелли) у контексті розбудови справедливого суспільства.

5.6.2. «Досліди» М. Монтеня як основа становлення есе як нового літературного жанру, жанру вільної суб'єктивної форми.

5.6.3. Виникнення книгодрукування в Україні як важливий етап в історії мистецтва книги (1574 рік - видання «Апостола» Іваном Федоровим)

5.6.4. Палеотипи, альдини та книжкова гравюра як приклади мистецтва книгодрукування в епоху Відродження.

РОЗДІЛ 6. МИСТЕЦТВО XVI - СЕРЕДИНИ XIX СТ.

6.1. Бароко

6.1.1. Культурологічні причини зміни естетичних смаків Відродження: криза гуманізму, контрреформація, колоніальні завоювання, їх вплив на формування «єзуїтського стилю» бароко.

6.1.2. Формальні прийоми течії маньєризм в архітектурі та образотворчому мистецтві палаццо Те в Мантуї Дж. Романо.

6.1.3. Сильові риси бароко: ансамблевість та синтез мистецтв, сценографічність, живописність, динамічність, поліфонічність, пластичність, контрастність, просторовість, монументальність як основа формоутворення та стильові риси барокового мистецтва.

6.1.4. Нові жанри в образотворчому мистецтві бароко: груповий портрет, натюрморт, пейзаж, ведуги (міський пейзаж), побутовий жанр. Нові жанри в

музиці: опера та її складові, жанрові різновиди (А.Скарлатті, Ж.Б.Люллі, К.Монтеверді), сценічні театральні-музичні жанри (балет Людовіка XIV), український вертеп (театр ляльок), шкільний театр. Вокально-інструментальне мистецтво: кантата, ораторія, меса.

6.1.5. Нові прийоми, методи та техніки в мистецтві бароко. В живописі та скульптурі: складні динамічні пози та ракурси перспектив фігуративних зображень («Давид» Л. Берніні), ілюзійний живопис (плафон Іль Джезу А. Поццо), караваджизм та штучне направлене світло («Навернення Савла» М. де Караваджо), скульптура («Екстаз Св. Терези» Л. Берніні), «золоте сяйво» («Даная» Рембрандта), техніка пастелі (Р. Карр'єра). В музиці: становлення струнних інструментів та особливості інструментарію. Струнно-смичкова, органна, клавірна інструментальні школи. Партесний стиль хорового співу в церковній музиці українського бароко.

6.1.6. Особливості архітектури бароко: ансамблі площ Риму (площа Св. Петра, площа Навона, фонтан Треві), палаццо (палаццо Барберіні в Римі), палацово-паркові резиденції (вілла д'Есте в Тіволі, Версаль). Єзуїтський тип храму (купольна базиліка Іль Джезу в Римі) та купольних храмів на основі овального плану (Сант Андреа аль Квірінале Л. Берніні та Сан Карло алле куатро фонтане Ф. Борроміні в Римі). Архітектура театру (театр Сан Кассіано у Венеції). Течія рокайль в архітектурі (Цвінгер в Дрездені).

6.1.7. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах: фландрійська школа (П. Рубенс, Ян ван Дейк), Нідерланди (Франц Хальс, Ян Вермер), Іспанія (Д. Веласкес). Течія рокайль в образотворчому мистецтві (твори А.Ватто, Ж. Фрагонара).

6.1.8. Музичне мистецтво високого бароко: А.Вівальді; Й.С.Бах; Г.Ф.Гендель.

6.1.9. Українське бароко: основні етапи розвитку та художньо-стилістичні особливості. Архітектура католицького та православного бароко (собор Юра у Львові, Георгієвський собор Видубецького монастиря в Києві). Вплив традицій народного дерев'яного церковного будівництва та киеворуських княжих соборів на становлення козацького та гетьманського бароко (Троїцький собор в Новомосковську, надбрамна церква Всіх Святих Києво-Печерської Лаври ст., Троїцький собор в Чернігові). Твори Б. Меретина, Г. Барського, К. Растреллі. Композиція українського православного іконостасу. Сакральна католицька скульптура Й.-Г. Пінзеля.

6.1.10. Національні особливості сакрального образотворчого мистецтва українського бароко в творах «Великомучениці Варвара і Катерина» (1740-і рр.), «Покрова Пр. Богородиці з портретом гетьмана Б. Хмельницького» (18 ст.). Портрет парсунного типу («Григорій Гамалія», кін. 17 ст.). Українські книжкові мініатюри 16 ст. (Пересопницьке Євангеліє).

6.1.11. Музика в Острозькій, Києво-Могилянській академіях, колегіумах, братських школах. Жанри: кант, духовна пісня, псалма. Музика в українському шкільництві. Партесний концерт. М.Дилецький "Воскресенський канон". Думи. Кобзарське мистецтво. Специфіка музичного інструментарію (кобза, ліра, торбан, бандура), Історичні пісні (пісня С. Климівського «Їхав козак за Дунай» та її світовий розголос).

6.1.12. «Сад божественних пісень» Г. Сковороди як феномен культури бароко. «Філософія серця», концепти «спорідненої праці» та «рівної нерівності» Г. Сковороди у контексті розвитку мистецтва і творчості митця. Г.Сковорода-музикант.

6.2. Класицизм

6.2.1. Культурний зміст, естетичні пріоритети класицизму, загальна характеристика епохи Просвітництва. Вольтер і Руссо, Г. Е.Лессінг: етичні та естетичні пріоритети класицизму. І. Вінкельман - засновник історії мистецтва як науки. Орієнтація на античне мистецтво та Відродження як ідеальне та гідне для наслідування; переконання в раціональності і гармонійності світобудови (культ розуму); обов'язкове дотримання встановлених творчих норм і правил, прагнення створити теорію мистецтв.

6.2.2. Філософські концепції та естетика класицизму. Скептицизм та раціоналізм Р. Декарта як пошуки безсумнівного у сфері мистецтва. Раціоналізм, нормативність творчості, тяжіння до завершених гармонійних форм, до монументальності як основа класицизму (І.Кант, Г.Гегель). Трансцендентальна естетика та аналітика «прекрасного» та «високого» І. Канта. Краса на межі чуттєвого та чистої ідеї та принцип історизму у мистецтві (Г.Гегель), конкретно-історичне розуміння й зображення людських характерів в літературі.

6.2.3. Стильові риси, характерні методи та прийоми мистецтва класицизму: регулярність та геометризм, тричасність композицій, повторюваність та варіативність форм, лаконізм, ясність, послідовність. Реалізм та ідеалізм в образотворчому мистецтві класицизму. Роль академій образотворчого мистецтва: освіта загальна та професійна художня (вивчення жанрів, технік, художніх методів реалістичного живопису).

6.2.4. Тематика та образність, характерні жанри та техніки образотворчого мистецтва класицизму в творчості художників Н. Пусена, К. Лорена, Ж.Л. Давида, скульпторів Ж. Гужона, А. Канови.

6.2.5. Палладіанство в архітектурі класицизму: ордерні фасади та інтер'єри, купольні зали (І. Джонс, Ж.А. Мансар, Ж. Габріель, Н. Леду, К. Шинкель). Розкопки Геркуланума і Помпей та неопомпеянські інтер'єри Р. Адама.

6.2.6. Французький сценічний класицизм (П.Корнель, Ж.Расін, Мольєр). Канон балету (П. Бошан). Реформатор балету Ж.-Ж. Новер та його «Листи про танець та балети». Німецьке просвітництво і театр (Г.Е.Лессінг, Й.В.Гете «Фауст»). Французьке просвітництво і театр («Весілля Фігаро» Бомарше).

6.2.7. Оперна реформа К.В.Глюка. Симфонічна музика у мангаймській школі. Віденські класики: Й. Гайдн (соната, квартет, симфонія), В.-А. Моцарт (концерт, опера), Л. ван Бетховен (соната, симфонія, опера).

6.2.8. Музична творчість Максима Березовського, Артемія Веделя, Дмитра Бортнянського. Духовні і світські жанри: хоровий концерт, опера, інструментальний концерт, соната, камерна музика. Осередки розвитку української освіти – Глухівська музична школа, заснована Кирилом Розумовським. Бетховен і Україна: співпраця з А.Розумовським. Маєткові капели в Україні.

6.3. Мистецькі течії XIX ст.

6.3.1. Неокласицизм та його значення для становлення національного контексту в мистецтві Франції XVIII ст. Ампір та його стильові ознаки в мистецтві та архітектури Європи XIX ст.

6.3.2. Романтизм

6.3.2.1. Естетичні концепції та ідейно-художні завдання романтизму. Національна специфіка та ідеї соціально-революційної боротьби; лірико-романтична тематика; теми стосунків між людиною і природою; тематика розчарувань, самотності, втечі від жорстокої дійсності, іронічно-саркастичне сприйняття; духовна філософсько-релігійна, містична тематика. Романтизм як критика механістичного прагматичного сприйняття дійсності. Визнання цінності особистості, ідеї рівності всіх людей, ідея унікальності культур різних етносів і народів (Ф. Шлегель, Ф. Шеллінг, Ф. Шлейєрмахер). Геній і геніальність, ірраціоналізм і «філософія життя», гармонія аполлонівського та діонісійського начал в мистецтві (у розумінні Ф. Ніцше).

6.3.2.2. Романтизм в образотворчому мистецтві та архітектурі. Живопис французького романтизму: творчість Е. Делакруа. Англія: В. Тернер, об'єднання прерафаелітів. Німецький романтизм в образотворчому мистецтві: творчість Каспара Давида Фрідріха. Паркове мистецтво (пейзажний парк, архітектурні руїни).

6.3.2.3. Романтизм в українському живописі, соціально-історичний та культурний ґрунт його зародження та розвитку: у творчості І. Сошенка, Т. Шевченка, К. Трутовського, М. Пимоненка.

6.3.2.4. Романтизм в музиці: Австро-німецький романтизм Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон, Р. Шуман, Р. Вагнер. Італійський музичний романтизм: Н. Паганіні, Дж. Россіні, В. Белліні, Г. Доницетті, Дж. Верді. Східно-європейський романтизм: Ф. Шопен (Польща), Ф. Ліст (Угорщина), Б. Сметана, А. Дворжак (Чехія). Французька музика XIX ст.: Г. Берліоз, Ж. Бізе, К. Сен-Санс. Скандинавська музика XIX ст.: Е. Гріг, Я. Сібеліус. Романтизм у балеті («Сильфіда», «Жізель»).

6.3.2.5. Духовна хорова музика українських композиторів-священиків (Літургія о. М. Вербицького). Пісні на слова Т. Шевченка (Г. Гладкий «Заповіт»); пісні-гімни: о. М. Вербицький «Ще не вмерла Україна», М. Лисенко «Боже великий, єдиний». Пісня-романс: «Дивлюсь я на небо» Л. Александрової/М. Петренка; солоспіви на слова українських поетів: «Стоїть гора високая» Л. Глібова, «Ніч яка місячна» М. Старицького.

6.3.2.6. Кріпацький театр та перші професійні театри в Україні. Розвиток українського театру та роль музики у ньому. Жанр співогри. Музика до театральних вистав. П. Ніщинський Музика до драми Т. Шевченка «Назар Стодоля». І. Котляревський «Наталка Полтавка». Театр «Руська бесіда» на Галичині (від 1864 р.). Театр корифеїв (персоналії: М. Кропивницький, М. Садовський, М. Заньковецька, І. Карпенко-Карий, М. Старицький, П. Саксаганський). Марко Кропивницький – драматург і автор музики до театральних вистав. Опера С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». М. Лисенко «Тарас Бульба».

6.3.4. Раціоналізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі: Кришталева палата Всесвітньої виставки в Лондоні, бібліотека Лабруста в Парижі, Ейфелева вежа як приклади застосування металу в архітектурі.

6.3.5. Візуальна комунікація Промислової революції. Зростання масового друку та його вплив. (Технологічні досягнення. Паровий друкарський верстат (Фрідріх Кеніг), Літографія (Алоїз Зенефельдер). Зародження реклами та брендингу. Нові візуальні форми та медіа (плакат, періодика). Фотографія (ранні застосування).

6.3.6. Стилізації (неостилі) та еkleктика в архітектурі. Пам'яткоохоронна та реставраційна діяльність Е. Віолле-ле-Дюка (замок Пьєрфон), архітектурна практика новобудов в історичних формах (в традиційних матеріалах та в новаторських матеріалах і конструкціях). Приклади стилізацій: парламент Відня, парламент Будапешту. Приклади еkleктики: базиліка Сакре-Кер на Монмартрі, Київський оперний театр.

6.3.7. Нові жанри видовищного та музичного мистецтва. Виникнення жанру оперети («Опера в маскараді» Жака Оффенбаха; Віденська оперета). Відродження циркового мистецтва, його головні характеристики.

РОЗДІЛ 7. МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

7.1. Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Становлення символізму

7.1.1. Передумови виникнення плерного живопису. Імпресіонізм і становлення плеру як художньої практики. Ключові представники імпресіонізму в образотворчому мистецтві та скульптурі. Живописна робота К. Моне «Враження, схід сонця» (1872) як програмний твір імпресіонізму. Живопис Е. Мане «Сніданок на траві»; П.-О. Ренуара «Танці у Мулен де ла Галетт», «Портрет актриси Жанни Самарі», Е.Дега «Блакитні танцівниці». Скульптурна робота О. Родена «Мислитель». Імпресіоністичні тенденції в українському мистецтві на прикладі творів О. Мурашка «Поблизу кафе», І.Труша «Захід сонця в лісі».

7.1.2. Імпресіоністичні риси в музичному мистецтві межі ХІХ -ХХ ст. на прикладі творів К. Дебюссі «Місячне сяйво»; М. Равель «Гра води». Імпресіоністичний звукопис в українській музиці: В. Барвінський «Прелюдії»; К. Стеценко «Вечірня пісня».

7.1.3. Становлення та основні риси постімпресіоністичного напрямку в мистецтві кінця ХІХ століття. Ключові представники та їх програмні твори: В. ван Гог «Зоряна ніч», П. Гоген «Таїтянки на пляжі», П. Сезанн «Гравці у карти».

7.1.4. Символізм як мистецький напрямок.

Символістський театр: М.Метерлінк і нова драма. Символізм в музиці: М. Чюрльоніс «Соната моря» (Музика живопису), Ф. Якименко «Янгол», Я. Степовий «Прелюд пам'яті Т. Шевченка», Ч. Айвз «Космічний пейзаж».

Символізм в образотворчому мистецтві: Г. Моро «Гесіод і муза».

7.2. Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі ХІХ-ХХ ст.

7.2.1. Ідея синтетичного театру кінця ХІХ - ХХ століття та його значення для становлення режисерського театру: театри та кабаре М. Рейнгардта; Г. Фукс (Мюнхенський художній театр, 1907-1908 рр.), Е.Г.Крег (реформа образної театральної лексики та поява поняття «сценографії») та ін.

7.2.2. Урбанізм як вияв міської культури та індустріальної доби (Е.Саті – «меблева» фоновіа музика, представник французької «шістки»- А.Онеггер «Пасифік 231»; джаз - Дж. Гершвін «Рапсодія в стилі блюз», Я. Барніч «Гуцулка Ксеня» з однойменного мюзиклу, Ю. Мейтус «Дніпробуд»). Розквіт кабаре, вар'єте, поява мюзік-холів та їх вплив на зміну театру (середина ХІХ – поч. ХХ). Поява мюзиклу як комерційного жанру. Театри на Бродвеї.

7.2.3. Натуралізм на театральній європейській сцені («Вільний театр» в Парижі, Театр Антуана, реж. А.Антуан, «Вільний театр» в Берліні, реж. О. Брам). Веризм в італійській опері як прояв натуралізму (Р. Леонкавалло «Паяци», Дж. Пуччіні «Чо-Чо-Сан» (Мадам Баттерфляй) - виконавська інтерпретація Соломії Крушельницької у цій опері.

7.2.4. Кіно як синтетичне мистецтво. Зв'язок кінематографа із традиційними мистецтвами: театром, літературою, живописом, музикою. Види кінематографа: документальне, ігрове кіно, анімація. Брати Люм'єр і становлення документальної естетики кіно. Жорж Мельєс і формотворче начало в кінематографі.

7.2.5. Жанрова класифікація ігрового кінематографа. Специфіка жанрів: мелодрама, комедія, трилер, драма, мюзикл, фантастичний фільм, вестерн.

7.2.6. Видатні кінорежисери п.п. ХХ століття. Персоналії та фільми: Ч. Чаплін («Вогні великого міста», «Великий диктатор»), К. Т. Дреєр («Страсті Жанни д'Арк»), О. Веллс («Громадянин Кейн»), В. де Сіка («Викрадачі велосипедів»), О. Довженко («Земля»), М. Донської («Райдуга»).

7.3. Модерн як стиль мистецтва на зламі ХІХ-ХХ ст.

7.3.1. Характеристика стилю модерн. Естетика лінії, орнамент та натуралізм як засадничі принципи модерного мистецтва. Національні школи та течії модерну: югендстиль, ліберті, сецесіон, ар-нуво, модерн стайл, стиль тіффані.

7.3.2. Роль руху «Мистецтва і ремесла» (1850-1914) у формуванні принципів дизайну в епоху модерну. Ключові фігури: В. Моріс, О.У.Н. Пюджин. Дж. Рескін. У. Крейн.

7.3.3. Стиль модерн в образотворчому мистецтві. Ключові представники модерну та їх твори: плакати А.Мухи. Творчість Г. Клімта («Поцілунок», «Юдита і голова Олоферна»).

7.3.4. Особливості архітектури стилю модерн. Приклади: будинок-студія Віктора Орта в Брюсселі (Музей Орта, Бельгія, ар-нуво, інтер'єр, деталі), Полтавське земство В. Кричевського (Український архітектурний модерн), будинок Бальо архітектора Гауді в Барселоні (Іспанія, модернісімо), павільон сецесіона у Відні архітектора Ольбриха (Австро-Угорщина, сецесія).

7.3.5. Постромантизм та сецесія в музиці на прикладі творчості Г. Малера «Adagietto з Симфонії № 5», Р. Штрауса «Саломея», Н. Нижанківського «Вальс», Ст. Людкевича «Кавказ», С. Борткевича «В $\frac{3}{4}$ ».

7.3.6. Становлення танцю модерн як нової художньої форми на зламі ХІХ–ХХ століть. Відмова від академічних канонів балету на користь природної пластики, емоційної виразності та свободи руху. Творчість Айседори Дункан. Творчість Василя Авраменка як приклад переосмислення українського народного танцю в контексті модерністських тенденцій сценічного мистецтва першої половини ХХ століття.

7.3.7. Перший стаціонарний український театр М.Садовського та сценічне втілення драматургії модерну: І. Франко, Леся Українка, В. Винниченко, О. Олесь.

7.4. Модерністські напрями і течії кін. ХІХ - поч. ХХ ст.

7.4.1. Фовізм як стиль групи французьких художників ХХ ст.: Анрі Матісс «Танець», «Музика», «Золота рибка», Андре Дерен «Естак». Фовізм як вияв неоархаїки в музиці і театрі: світова революція, здійснена балетом І. Стравинського «Весна священна»; перший досвід неакадемічної, опозиційної класичній, хореографії в балеті.

7.4.2. Теорія кубізму: проблеми і значення для розвитку світового мистецтва ХХ ст. Кубізм в образотворчому мистецтві: Ж.Брак «Жінка з гітарою», П.Пікассо «Авіньйонські дівчата». Характерні риси кубізму в скульптурі на прикладі творів О.Архипенка «Синя танцівниця» та «Гондольєр».

7.4.3. Італійський футуризм та його значення для розвитку мистецтва в ХХ ст. (У. Боччоні). Маніфест футуризму Ф.Т. Марінетті. Театральна серата. Український футуризм: Театр ім. Г.Михайличенка на чолі з М.Терещенко.

7.4.4. Вплив ключових ідей неотомізму на формування естетичних концепцій у світовому мистецтві першої половини ХХ ст. Неовізантизм як сакральна лінія в українській музиці. М. Леонтович «У Царстві Твоїм» (Блаженні), «Отче наш» з «Літургії»; К. Стеценко «Милість миру», Я. Яциневич «Псальма до Богородиці». Культурна дипломатія Української Республіканської Капели О. Кошиця.

7.4.5. Теорія духовного в мистецтві В.Кандинського. Становлення абстракціонізму як модерністського напрямку. Теорія «неопластицизму» П.Мондріана та її значення для розвитку мистецтва ХХ ст. Супрематизм К.Малевича. Формування напрямку абстрактного експресіонізму та його ключові представники: Дж.Поллок, М.Ротко.

7.4.6. Експресіонізм та його значення для розвитку світового мистецтва, театру та кінематографу у ХХ ст. Живописні роботи Е. Мунка «Крик» та «Дівчата на мості». Експресіонізм в музиці: нововіденська школа - А. Шенберг «Врятований з Варшави». Експресивний танець у творчості Р. Лабана, М. Вігман. Кіноекспресіонізм: Роберт Віне («Кабінет доктора Калігарі»), Ф. В. Мурнау («Носферату. Симфонія жаху»).

7.4.7. Сюрреалізм в образотворчому мистецтві: Сальвадор Далі «Постійність пам'яті», «Спокуса святого Антонія». Сюрреалістичні тенденції в кіно: «Андалузський пес» Луїса Бунюеля.

7.4.8. Дадаїзм як авангардний напрямок в мистецтві. «Маніфест Дада» (1918) Трістана Тцара. Кабаре дадаїстів.

Дадаїзм в кінематографі: «Антракт» Рене Клера.

Теорія «Ready Made» і нова концепція мистецтва М. Дюшана ХХ ст.

7.4.9. Діалектика національного та авангардного в мистецтві України: творчість Г. Нарбута, М. Бойчука, Т. Бойчука, О. Павленко, І. Падалки, В. Седяра та творчість О. Богомазова, В. Єрмилова, В. Татліна, К. Малевича. Фольклоризм як новітній напрямок в музиці: М. Леонтович: «Щедрик», Л. Ревуцький: «Хустина» за Т. Шевченком, М. Колесса «Коломийка», О.Кошиць «Ченчик». В. Верховинець як фундатор теорії українського народного танцю.

7.4.10. Конструктивізм як архітектурно-дизайнерський та художній напрям. Художник-експериментатор Василь Єрмілов. Архітектурний ансамбль Держпрому в Харкові (1925–1928) як зразок конструктивістської архітектури.

Естетичні та концептуальні засади німецької школи архітектури «Баугауз». Театральні експерименти «Баугауз»: Оскар Шлеммер «Тріадичний балет».

Основні принципи функціоналізму як архітектурно-дизайнерського напрямку. Твори Ле Корбюзьє, Ф.Л. Райта, Міс ван дер Рое.

7.4.11. Відображення модерних мистецьких напрямів у кінематографі 1920-х років. Український кіноавангард 1920-х рр: О. Довженко, М. Шпиковський, І. Кавалерідзе, Д. Вертов, М. Кауфман.

7.4.12. Основні принципи епічного театру Бертольда Брехта та його вплив на подальший розвиток сценічного мистецтва.

7.4.13. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса. Значення Мистецького об'єднання «Березіль» у закладанні засад новітньої режисерської школи України.

7.4.14. Український сценічний авангард та його значення у становленні української сценографії: О. Екстер, А. Петрицький, В. Меллер, О. Хвостенко-Хвостов, Б. Косарев.

7.4.15. Вітаїзм (М.Хвильовий, В.Пачовський) як типово український напрямок в мистецтві першої половини ХХ ст. Фінал 2 симфонії Л. Ревуцького на основі веснянки «А ми просо сіяли», Концерти В. Косенка, В. Барвінського. Розстріляне Відродження. Школа Михайла Бойчука: неовізантизм в українському мистецтві.

7.4.16. Пісенна творчість національно - визвольних змагань українців. «Ой, у лузі червона калина» С.Чарнецького та її актуалізація у вирі сучасних подій.

7.4.17. Роль В. Діснея у становленні мистецтва анімації на прикладі «Білосніжки та сімох гномів».

7.4.18. «Співак джазу» (1927) і початок звукової революції в кіно.

РОЗДІЛ 8. МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

8.1. Основні поняття в мистецтві другої половини ХХ - початку ХХІ ст.

8.1.1 Постмодернізм як феномен мистецтва ХХ століття. Сформулювати основні риси та охарактеризувати художні напрями постмодернізму (хепенінг, перформанс, інсталяція, акціонізм, концептуалізм, мінімалізм, ленд-арт, графіті, відео-арт)

8.1.2 Постмодернізм (М. Фуко, Ж. Дерріда) і мистецтво як відображення життєвого світу людини та її повсякденності. Масове мистецтво і постмодернізм. Археологія знання як «знання-мова» М. Фуко.

8.1.3 Демократизація суспільного життя і «масове» мистецтво. Жанри і види музичної масової культури: популярна музика, рок, джаз. Українська естрадна музика, творчість В.Івасюка; поєднання рок- і поп-музики з народнопісенною традицією.

8.1.4 Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі (О. Шпенглер). Концепт homo ludens (Й. Хейзінга) і критика «масового» мистецтва. «Нова простота» П.Гіндемита.

8.2. Мистецькі напрями другої половини ХХ - початку ХХІ ст.

8.2.1 Напрямок поп-арту та його значення для розвитку світового мистецтва і дизайну в другій половині ХХ ст. на прикладі творчості Енді Воргола, Роя Ліхтенштейна та Річарда Гамільтона.

8.2.3 Концептуалізм як міжнародний напрям в мистецтві 1960-х рр., його реалізація у сфері пластичних мистецтв і літератури (Джозеф Кошут, Брюс Науман, Сол Левітт).

8.2.4 Мінімалізм як нова зображальність в мистецтві другої половини ХХ ст. (Дональд Джад, Ден Флавін і Карл Андре). Мінімалізм у музиці на прикладі творчості Філіпа Гласа, Арво Пярта, Любомира Мельника.

8.2.5 Відео-арт як новаторський вид мистецтва другої половини ХХ ст. та його головні відгалуження: відеомепінг та віджеїнг. (Нам Джун Пайк, Вільям Вегман, Петер Кампус, Кирило Проценко, Олександр Гнилицький).

8.2.6 Цифрове мистецтво і проблеми діджиталізації мистецтва другої половини ХХ ст. (Ліліан Шварц, Рой Ескот, Паскаль Домбіс, Рьодзі Ікеда, Степан Рябченко).

8.3. Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини ХХ - початку ХХІ ст.

8.3.1 Представники українського нонконформізму 1960-х рр., їх експерименти в кіно- і театральному мистецтві та значення для розвитку українського мистецтва (Алла Горська, Віктор Зарецький, Опанас Заливаха, Галина Севрук, Людмила Семікіна, Григорій Гавриленко, Сергій Параджанов, Лесь Танюк та ін.).

8.3.2 Принципи сучасного українського наївного мистецтва (Марія Приймаченко, Катерина Білокур та ін.) Діалектика традиціоналізму та неоавангарду в українському мистецтві другої половини ХХ ст. Нова фольклорна хвиля в музиці: Є.Станкович фольк-опера «Коли цвіте папороть», Л.Грабовський «Misterioso» за картинами К.Білокур, М.Скорик - музика до к/ф «Тіні забутих предків» - «Гуцульський триптих», «Мелодія».

Становлення української національної балетної вистави («Лілея» К. Данькевича, балетмейстер Г. Березова; «Лісова пісня» М. Скорульського, балетмейстер В. Вронський).

8.3.3 Основні етапи розвитку театру абсурду ХХ ст. та його вплив на сучасний культурно-мистецький контекст. Ежен Йонеско, Семюел Бекет та ін.

8.3.4 Принципи постдраматичного театру як явище в мистецтві другої половини ХХ ст. (перформанс, фізичний театр, енвайронментал театр, сайт-специфік театр, танець контемпорарі, імерсивна вистава, візуальний театр).

8.3.5 Засади видовищного та ігрового в мистецтві в другій половині ХХ - початку ХХІ ст. на прикладі сучасного театру циркового мистецтва Cirque du Soleil.

8.3.6 Школа дієвої сценографії Данила Лідера та її значення для розвитку нової образної лексики української сценографії в ХХ ст.

8.3.7 Формалізм і функціоналізм в архітектурі другої половини ХХ ст. (Музей Гуггейнгайма в Більбао Ф. Гері, ратуша та бібліотека в Ульмі (Stadthaus Ulm) Р. Меєра).

8.3.8 Елітарність і масовість в архітектурі другої половини ХХ ст. (вілла П'єра Кардена Bubble Palace Анті Ловага, типові каркасно-панельні школи та дитячі садочки 80-х років в Україні, Київпроект).

8.3.9 Тенденції розвитку архітектури в другій половині ХХ ст. Напрями «новий пластицизм» Ле Корбюзьє, «органічний напрям» Алвара Аалто, «необруталізм» Кензо Танге, «деконструктивізм» Захи Хадід, «вантова архітектура» Сантьяго Калатрави.

8.3.10 Органічна архітектура і дизайн як явище другої половини ХХ ст. Представники напрямку: Алвар Аалто, Чарльз та Рей Імзи, Ханс Вегнер.

8.3.11 Принципи інтернаціонального типографічного стилю (швейцарський стиль) у дизайні на прикладі творчості Й.Мюллера-Брокмана, Макса Білла, Арміна Гофманна.

8.3.12 Фольклорні мотиви та символізм в українському поетичному кіно 1960-1970-х рр. (Сергій Параджанов, Леонід Осика, Юрій Ілленко, Іван Миколайчук).

8.3.13 Авторський кінематограф другої половини ХХ ст. Творчість А. Гічкока («Птахи»), А. Куросава («Сім самураїв»), Ф. Фелліні («Вісім з половиною»), Ф. Трюффо («400 ударів»), Ж.-Л. Годар («На останньому подиху»), І. Бергман («Сьома печатка»), С. Кубрік («Космічна одісея 2001»), Ф. Ф. Коппола («Хрещений батько»), М. Форман («Над зозулиним гніздом»).

8.3.14 Постмодерністські тенденції в кінофільмах кінця ХХ - початку ХХІ століття на прикладі творчості Девіда Лінча (переосмислення традиційних американських цінностей в «Синьому оксамиті» та «Твін-Піксі»), братів Коенів (іронія «Великого Лебовскі»), Пітера Грїневей (інтертекстуальність «Кухаря, злодія, його дружини та її коханця»), Квентіна Тарантіно (інтеграція модерністської нарративної форми у «низький» жанр «Бульварного читива»).

8.3.15 Неокласичні, модерні та постмодерні риси у хореографічному мистецтві ХХ - початку ХХІ ст. (Дж. Баланчин, С. Лифар, М. Бежар, П. Бауш, М. Каннінгем, І. Кіліан). Український народно-сценічний танець у творчості Павла Вірського. Балетмейстерське мистецтво в Україні другої половини ХХ - початку ХХІ ст.: взаємодія традицій та авторських новацій (А. Шекера, А. Рехвіашвілі, В. Литвинов). «Київ модерн-балет» як провідний осередок сучасного балету в Україні.

8.3.16 Тенденції сучасної музики: конкретна та електронна (Е.Варез, К.Штокгаузен); «мовчазна музика» - 4'33 Дж.Кейджа; екомузика (О.Мессіан, Дж.Крам); стохастична і комп'ютерна музика (Д. Лігеті, Я.Ксенакіс).

8.3.17 Концептуальна проблематика української музики межі ХХ-ХХІ ст.: екологічна (Є. Станкович «Чорна Елегія»); національно-історична (В.Бібік «1933»); антимілітарна (Є.Станкович: Реквієм - Каддиш «Бабин Яр», «Псалми війни» -2022), нео-рецепції (Леся Дичко: «Червона калина»); мета-музика, «метафорична» музика В.Сильвестрова Симфонія №3, «Есхатофонія», кантата на сл. Т.Шевченка – «Світе тихий»).

8.3.18 Постмодернізм у музиці: змішування різних стилів та жанрів, стирання меж між академічною «елітарною» та естрадною музикою, полістилістика, іронічність, кітч, колаж, випадковість. Представники українського постмодерну.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня Магістр проводиться за 100-бальною шкалою (від 0 до 100 балів). Позитивна оцінка становить не менше 50 балів. Екзаменаційний білет містить чотири питання, кожне з яких оцінюється по 25 балів максимально.

За повну та правильну відповідь на всі запитання вступник може набрати максимально 100 балів (за 100-бальною шкалою).

При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 50 балів.

Критерії оцінювання відповідей на питання фахового вступного випробування:

- відповідь у 90–100% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у повному обсязі розкрив зміст питання; здатен формувати висновки й узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями; правильно розв'язав завдання;

- відповідь у 70–80% від кількості балів оцінюється, якщо вступник достатньо повно розкрив зміст відповіді, але при викладанні деяких аспектів не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно розв'язав завдання, але допустив незначні неточності;

- відповідь у 50–60% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у цілому розкрив основний зміст питання, але без обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; завдання розв'язав не повністю;

- відповідь до 50% від кількості балів оцінюється, якщо вступник недостатньо розкрив зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; завдання розв'язав частково або неправильно.